

(Editorial.)

28

Què coneixem de la nova dramaturgia nord-americana? Malauradament, no gran cosa, o no tant com voldríem. Per descomptat, no en sabem tant com de la producció teatral europea o, ara que està de moda, de la creació teatral argentina. A què es deu aquest desconeixement? No s'hi val a justificar-se en la distància, que ben mirat no impedeix que el cinema i la música popular nord-americans liderin el nostre sistema cultural amb èxit (i amb efectes enriquidors i devastadors alhora). Probablement, l'univers teatral català, petit, distanciat de la tradició pretèrita (prèvia a la transició democràtica) —a diferència d'altres llocs de l'Estat—, encara s'abeura en el prestigi d'allò que és «independent», «alternatiu», «experimental». I s'hi abeurava per legitimar-se. El fenomen és arrelat, profund, complex, més aviat inconscient, però és determinant: considerem l'eficàcia de la tradició anglosaxona amb una certa condescendència —un amanerament brillant però acomodatiu— al mateix temps que ens enlluernem els focs d'artifici postdramàtics de l'Alemanya emergent. Les «obres ben fetes» dels autors nord-americans, però també dels britànics, ens deixen freds en la mateixa proporció amb què admirem la impulsivitat *rapsòdica* de la dramaturgia contemporània a Europa o la textualitat del «procediment» a la manera argentina. I, sense voler-ho, som injustos: ens oblidem de l'embranchida històrica de creadors com ara Bob Wilson, Richard Foreman o Laurie Anderson, de l'arriscada concepció dramàtica i del virtuosisme d'alguns dels textos de David Mamet o Neil LaBute.

El lent degoteig de noves propostes nord-americanes, gairebé sempre vinculades al teatre comercial, avalades pel Pulitzer de torn o per l'èxit globalitzat, dissimula la nostra ignorància. Mentrestant, la finestra segueix obrint-se del mateix costat: de les noves produccions, dels nous directors, dels nous estils, dels nous autors i dels nous textos de l'Europa continental. Quan ens fixem en algun autor anglosaxó, ho fem gairebé sempre analitzant les propostes més extemporànies del teatre britànic o irlandès contemporani (Kane, Crimp, McPherson, MacDonagh...).

Per tot plegat, el nostre petit dossier pretén oferir una primera incursió en alguns aspectes de la realitat americana actual. En primer lloc, apuntem una panoràmica d'allò que s'ha vist aquí a Catalunya els darrers anys. Usem el terme «nova dramaturgia americana», tal com diu Carlota Benet, no per suggerir que hi hagi cap nou corrent de pensament, o una estètica que uneixi determinats autors teatrals dels Estats Units, sinó per parlar dels autors de teatre de text que han aterrat als nostres escenaris últimament. David Mamet ens proporciona, pel que fa a l'edat, una bona línia divisòria, tot i que també ressenyem la presència de Wallace Shawn o Sam Shepard, que fet i fet comparteixen generació amb ell. La panoràmica ens duu des de l'estrena d'*Àngels a Amèrica: El mil·lenni s'aproxima*, de Tony Kushner, ja fa més de deu anys, fins a *Gorda*, de Neil LaBute, aquest mateix any 2007. Oferim també una visió de les darreres propostes teatrals, sobretot de la ciutat de Nova York: els nous musicals, el teatre llatí, la formidable experiència del Next Wave Festival (del BAM) o tres iniciatives del teatre més *off* (Playwrights Horizons, New Dramatist i Thirteen Playwrights). Finalment, proposem tres mirades sobre personalitats tan determinants per al teatre nord-americà com són Laurie Anderson, que aquesta passada temporada hem tingut entre nosaltres, Tony Kushner, del qual publiquem un text fins ara inèdit en català, i Neil LaBute, al qual hem pogut fer una entrevista exclusiva. Després d'empaitar-lo pel festival de Venècia i de Sitges, l'Esteve Soler va aconseguir atrapar-lo quan presentava la seva darrera pel·lícula, la terrorífica *The wicker man*, al certamen sitgetà. Entre periodistes interessats en Nicolas Cage i el gènere fantàstic, l'entrevista de PAUSA va ser com un petit oasi que LaBute va agrair. Ens queden pendents altres aportacions que mirarem d'anar desgranant en propers «retrovisors» de la revista. Per exemple, una panoràmica de «noves veus» i textos de referència. Ho deixem encarregat.